

Veel gemeenten maakten vóór 1 januari 2015 (al) gebruik van zogenoemde 'gekantelde' verordeningen, die gericht zijn op resultaten en niet meer op indicaties in uren en/of minuten. Voor hulp bij het huishouden¹ luidt het resultaat: 'een schoon en leefbaar huis'. Mag de gemeente beschikken op een resultaat? En zo ja, welke eisen gelden dan?

DOOR Ingeborg Lunenburg

Geen indicatie in tijd maar een schoon en leefbaar huis

Is beschikken op het resultaat toegestaan?

De Rechtbank Rotterdam deed onlangs een belangwekkende tussenuitspraak over deze vraag.² De gemeente mag van de rechtbank op herexamen omdat het besluit onvoldoende is gemotiveerd (zie verder in deze column). Opgemerkt wordt dat deze uitspraak over de Wet maatschappelijke ondersteuning 2007 (Wmo 2007) gaat. In die wet bestond in ieder geval aanspraak op huishoudelijke verzorging omdat het onderdeel uitmaakte van de definities.³ In deze zaak komt het kort gezegd neer op het volgende. Voor afloop van de eerder gestelde indicatie ontvangt belanghebbende van de gemeente een brief. Daarin staat dat telefonisch contact opgenomen wordt om een afspraak te maken over een nieuwe indicatie. In deze brief staat ook dat de gemeente een nieuwe werkwijze heeft. In een bijlage is een overzicht opgenomen van mogelijke werkzaamheden die in aanmerking komen om een

schoon en leefbaar huis te realiseren. Bij de meeste werkzaamheden wordt geen tijdsindicatie genoemd.

Ondersteuningsplan

Wat houdt die nieuwe werkwijze in? Als eerste wordt de term huishoudelijke hulp niet langer gebruikt. Er wordt van huishoudelijke ondersteuning gesproken. Verder wordt geen indicatie meer afgegeven in tijd maar in een resultaat. In de verordening staat dat het huis schoon en leefbaar moet zijn en dat voor lichte en/of zware huishoudelijke ondersteuning een individuele voorziening mogelijk is. Maar er is nog iets nieuw in de werkwijze. De gemeente stelt vast of er huishoudelijke ondersteuning nodig is en stuurt de belanghebbende daarover een besluit. Op dat moment weet een belanghebbende dus nog niet hoeveel ondersteuning geboden zal gaan worden om het resultaat van een schoon en leefbaar huis te bereiken. Dat wordt

daarna pas duidelijk. De gemeente heeft daarvoor namelijk afspraken gemaakt een aanbieder. Een medewerker van die organisatie komt daarvoor bij belanghebbende op bezoek. Samen wordt de eerder genoemde lijst met werkzaamheden besproken. Afspraken daarover worden in een ondersteuningsplan vastgelegd. Beide partijen ondertekenen dit plan, of behoren dat te doen. Ik begrijp daaruit dat het de bedoeling is dat er consensus wordt bereikt tussen de aanbieder en de belanghebbende over wat 'schoon en leefbaar' is.

De belanghebbende in kwestie is het niet eens met uitkomst en tekent - zo blijkt uit de uitspraak - het ondersteuningsplan onder protest.

Verlengd

De rechtbank laat zich in deze zaak niet uit over de bepaling van de verordening. Die is - zoals eerder gezegd - slechts kort en bondig. In een andere uitspraak gebeurde dat wel.⁴ Wel volgt van deze rechtbank een kort lesje over de vraag wie verantwoordelijk is én dat ook blijft voor de compensatieplicht: de gemeente

(vanzelfsprekend). De uitleg van de gemeente dat met de nieuwe werkwijze wordt beoogd dat de aanbieder (een private partij) bepaalt hoe een schoon en leefbaar wordt bereikt, kan volgens de rechtbank niet door de beugel. Niet verrassend. Dat wat in de wettelijke opdracht aan de gemeente is besloten blijft te alle tijde tot diens verantwoordelijkheid behoren.

De rechtbank oordeelt dan ook dat het besluit om in aanmerking te komen voor huishoudelijke ondersteuning en het ondersteuningsplan in samenhang moeten worden gezien; verlengde besluitvorming. Het besluit is dus pas volledig als het ondersteuningsplan is opgesteld en niet eerder. Waarom is dit oordeel zo belangrijk? Het antwoord daarop is eenvoudig; voor de rechtsbescherming. In de nieuwe werkwijze heeft belanghebbende die alleen tot zes weken nadat de beschikking met de indicatie over een schoon en leefbaar is verstuurd. En daarin is nog niet duidelijk wat daaronder wordt verstaan. Stel dat de aanbieder pas na zes weken met belanghebbende een afspraak maakt en er wordt geen

consensus bereikt over wat 'schoon en leefbaar' is. De betrokkene is dan rechteloos geworden omdat de bezwaartermijn - die hoort bij het besluit - inmiddels is verstreken. Het oordeel van de rechtbank leidt er dus toe dat tot zes weken nadat het ondersteuningsplan is opgesteld nog bezwaar kan worden gemaakt. Via deze weg kan de vraag over wat een schoon en leefbaar huis worden voorgelegd aan de bestuursrechter.

Modelverordening

In afwachting van het mogelijk in te dienen herexamen van de gemeente treft de rechtbank nog wel een voorlopige voorziening. Die houdt in dat aan de belanghebbende een indicatie voor huishoudelijke hulp wordt gegeven van 9 uur en 45 minuten per week. Dit sluit aan bij de uitkomst van een eerdere procedure van deze belanghebbende. Het herexamen van de gemeente moet antwoord geven op de vraag of belanghebbende met de afspraken in het ondersteuningsplan voldoende is gecompenseerd.

Deze uitspraak is niet een enige die gaat over de opgeworpen vraag.⁵ En ik verwacht dat er nog vele zullen volgen. Besluiten over een schoon en leefbaar huis moeten - zoals uit deze uitspraak blijkt - concreet zijn (gebaseerd op een verordeningsbepaling). Zoals gezegd gaat deze uitspraak over de Wmo 2007. Is deze kwestie ook voor de Wmo 2015 relevant? Ik meen zeker van wel. Bepaling(en) van de verordening spelen daarbij ook een rol. Dat stelt mij niet gerust. Veel gemeenten maken voor de Wmo 2015 gebruik van de modelverordening van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten. Daarin staan geen bepalingen over resultaten zoals een schoon en leefbaar huis. ■

Ingeborg Lunenburg is zelfstandig opleider, auteur en adviseur. www.ingeborglunenburg.nl en www.uitvoeringwmo2015.nl

Noten

1. Ook worden begrippen als huishoudelijke ondersteuning of huishoudelijke verzorging gebruikt.
2. RBROT:2015:2196.
3. Artikel 1 lid 1 onder h Wmo 2007.
4. Zie bijvoorbeeld RBGEL:2015:1889.
5. Zie bijvoorbeeld RBGEL:2014:4482 en RBROT:2014:8133.